

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1917.

Andra kammaren.

Nr 11.

Onsdagen den 31 januari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 24 och den 25 innevarande januari.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Att riksdagsmannen herr *J. G. Svensson* lider av akut halsfluss med feber och på grund därav är oförmögen till allt arbete, intygas härmed.

Stockholm den 29 januari 1917.

G. Rystedt,
leg. läk.

§ 3.

I enlighet med därom den 23 i denna månad fattat beslut skulle nu företagas val av tio ledamöter i vart och ett av de fem tillfälliga utskott, kammaren beslutit tillsätta; och anställdes först val av ledamöter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 79 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 79 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 53 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Helger*

» andra »	»	<i>Stenudd,</i>
» tredje »	»	<i>Hedström och</i>
» fjärde »	»	<i>Hedlund.</i>

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

Andra kammarens protokoll 1917. Nr 11.

såsom första namn herr *Andersson* i Skrädene,

» andra » » *Welin*,
 » tredje » » *Lingström* och
 » fjärde » » *Rydholm*.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Andersson* i Milsmaden och

» andra » » *Persson* i Björsbyholm.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande första, fjärde, sjunde och nionde platserna lottning ägde rum, tillföll platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Helger*,

» *Andersson* i Skrädene,
 » *Andersson* i Milsmaden,
 » *Stenudd*,
 » *Welin*,
 » *Persson* i Björsbyholm,
 » *Hedström*,
 » *Lingström*,
 » *Rydholm* och
 » *Hedlund*.

§ 4.

Härefter företogs val av ledamöter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 79 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 79 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 53 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *O. Nilsson* i Örebro,

» andra » » *Sjögren*,
 » tredje » » *Persson* i Västervik och
 » fjärde » » *Lindström*.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Isaksson*,

» andra » » *Kant*,
 » tredje » » *Hellberg* i Ljungskile och
 » fjärde » » *Nilsson* i Antnäs.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Johanson* i Gäre och
» andra » » *Mossberg*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande första, fjärde, sjunde och nionde platserna lottning ägde rum, tillföll platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *O. Nilsson* i Örebro,
» *Isaksson*,
» *Johanson* i Gäre,
» *Kant*,
» *Sjögren*,
» *Mossberg*,
» *Hellberg* i Ljungskile,
» *Persson* i Västervik,
» *Lindström* och
» *Nilsson* i Antnäs.

§ 5.

Vidare företogs val av ledamöter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 80 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 78 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 53 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

Av de med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo 79 valsedlar

såsom första namn herr *Winberg*,
» andra » » *Widlund*,
» tredje » » *Johansson* i Trollhättan och
» fjärde » » *Ericsson* i Åtvidaberg.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» märkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Holm*,
» andra » » *Johansson* i Brånalt,
» tredje » » *Carlsson* i Solberga och
» fjärde » » *Svensson* i Kompersmåla.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *von Sneidern* och
» andra » » *Modig*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Winberg*,
» *Holm*,
» *von Sneidern*,
» *Widlund*,
» *Johansson* i Brånalt,
» *Johansson* i Trollhättan,
» *Modig*,
» *Carlsson* i Solberga,
» *Ericsson* i Åtvidaberg och
» *Svensson* i Kompersmåla.

§ 6.

Vid nu anställt val av ledamöter i fjärde tillfälliga utskottet avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 79 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 78 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 53 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

Av de med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo 78 valsedlar

såsom första namn herr *Leksell*,
» andra » » *Andersson* i Gävle
» tredje » » *Vennerström* och
» fjärde » » *Flognfält*.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Lindmark*,
» andra » » *Johanson* i Huskvarna,
» tredje » » *Kaijser* och
» fjärde » » *Norman*.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Bäckström* och
» andra » » *Lundgren* i Nora.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Leksell*,
» *Lindmark*,
» *Bäckström*,
» *Andersson* i Gävle,
» *Johanson* i Huskvarna,
» *Lundgren* i Nora,
» *Vennerström*,
» *Kajser*,
» *Flognfält* och
» *Norman*.

§ 7.

Slutligen anställdes val av ledamöter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 79 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet», 77 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» samt 54 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Åkerlindh*,
» andra » » *Thore*,
» tredje » » *Sundberg* och
» fjärde » » *Eurén*.

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Bengtsson* i Göteborg,
» andra » » *Löwegren*,
» tredje » » *Höglund* i Stockholm och
» fjärde » » *Ericson* i Funäsdalen

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Wikström* och
» andra » » *Persson* i Tofta.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Åkerlindh*,
» *Bengtsson* i Göteborg,

herr *Wikström*,
 » *Thore*,
 » *Löwegren*,
 » *Persson* i Tofta,
 » *Sundberg*,
 » *Höglund* i Stockholm,
 » *Eurén* och
 » *Ericson* i Funäsdalen.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående fem paragrafer omförmälda valen.

§ 9.

Föredrogos var för sig de på kammarens bord liggande motionerna nr 266, av herr *Palmstierna*, och nr 267, av herr *Pålsson*; och hänvisades därvid den förra till behandling av tillfälligt utskott samt den senare till statsutskottet.

§ 10.

Härefter föredrogs bankoutskottets utlåtande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873; och blev utskottets i nämnda utlåtande gjorda hemställan av kammaren bifallen.

§ 11.

Ang. prisregle-
ring å vissa
gödselmedel.

Vid nu skedd föredragning av jordbruksutskottets utlåtande, nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglering å vissa gödselmedel, begärdes ordet av

Herr E. A. Nilson i Örebro, som yttrade: Den proposition, herr talman, i anledning av vilken det nu föredragna utlåtandet är avgivet, är dagtecknad den 20 januari, och under förutsättning att den samma dag är avlämnad till riksdagens kamrar, skulle sålunda tiden för riksdagsmans lagstadgade rätt att i anledning av denna proposition avgiva motion utgå först den 5 febr. Emellertid har utlåtandet ankommit till riksdagens kansli redan den 25 dennes. Här föreligger alltså ett fall, då på grund av det avgivna utlåtandet den enskildes rätt att avgiva motion, innefattande ändring i en avlåten proposition, på ett högst betänkligt sätt har kringskurits. Jag vet mycket väl, att så får ske, och brukar ske, framförallt vid slutet av riksdagen, och jag vet också, att skäl kunna anföras, för att man i det nu föreliggande fallet bör fatta ett snabbt beslut. Jag har

icke heller i det fall, som nu föreligger, velat på något sätt urgera den meningen, att icke riksdagen nu skulle fatta beslut i frågan. Men vad jag velat uttala är det, att det nu inträffade fallet icke må för framtiden åberopas som prejudicerande. Framför allt i början av en riksdag är det ju så, att riksdagsmännens uppmärksamhet är koncentrerad omkring statsverkspropositionen och vad den innehåller. Att då utan tvingande skäl forcera fram ett utlåtande på det sätt som nu skett, kan jag icke anse vara ur principiell synpunkt riktigt. Och jag tillåter mig understryka, att vad som nu skett icke för framtiden kan få åberopas, för att ett sådant forcering må äga rum. Utan den motionsrätt, som är tillerkänd envar riksdagsman, må han få bliva i okvald besittning av.

Jag har intet yrkande.

Härpå anförde

Herr Hamilton: Jordbruksutskottet är fullt medvetet om, att motionstiden icke gått ut. Om emellertid någon ledamot av riksdagen ämnar avlåta en motion i ärendet, så står det ju honom fritt att göra det samt i dag yrka återremiss till utskottet. Och jag förmodar att icke någon kommer att motsätta sig ett dylikt yrkande.

Anledningen till att frågan blivit behandlad med sådan skyndsamhet är den, att därest anslaget på 4 miljoner kronor skall ha någon verkan, så måste beslut fattas omedelbart. I annat fall tjänar det ingenting till att bevilja anslaget.

Herr E. A. Nilson i Örebro: Med anledning av vad utskottets ärade ordförande nu anfört vill jag endast säga det, att för den händelse medkammaren fattade beslut i ärendet, så skulle ett beslut om återremiss i denna kammare allenast föranleda en hemställan sedermera från utskottet till kammaren att i ärendet fatta beslut.

Vidare yttrades ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 12.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Interpellation.

Herr Olofsson i Digernäs, som anförde: Herr talman! Vid remissdebatten fingo vi här i kammaren av hans excellens statsministern en uppmaning att från landets skilda delar yttra oss över regeringens livsmedelspolitik, och om jag ej fattade orätt, så önskade hans excellens rent av kritik över regeringens handlingar på detta område. Ty detta, menade han, skulle endast gagna den svåra livsmedelsfrågan. Så uppfattade jag statsministerns ord härutinnan i hans inledningstal till remissdebatten.

Jag sökte i min ringa mån bidra till denna kritik med några anmärkningar rörande brödsädesregleringen, därvid särskilt fram-

Interpellation. hållande frågan om, varföre endast Norrland, med undantag av en liten del av Gävleborgs län, blivit underkastat inventerings- och deklarationsplikt samt beslagläggning av korn, då de övriga provinserna i landet voro fritagna rörande denna brödsäd.
(Forts.)

Med några statistiska siffror påvisade jag hurusom sydsvenska län odla mera korn än de norrländska, och jag stod spörjande beträffande åtskilligt av vad regeringen åtgjort i livsmedelsfrågan.

Jag fick emellertid ej något svar eller några upplysningar från vederbörande, och detta berodde möjligen därpå att statsministern själv ej var tillstädes, då jag hade ordet.

Nu har emellertid genom tidningspressen kommit upplysning om att inte mindre än 200,000 kg. kornflingor äro inlastade på en ångare i Malmö för export till Tyskland, och får man tro ryktena, så äro snart ett par båtar till lastade med samma sorts vara för export.

Av en huvudstadstidning för i går fick man veta, att licens på kornflingorna var beviljad för ett halvt år sedan, och då menar man, att exporten är i sin ordning.

Med det sagda tillåter jag mig anhålla om kammarens tillstånd att till hans excellens herr statsministern få framställa följande spörsmål:

Var det regeringens avsikt, när endast Norrland underkastades beslag av korn och ej det övriga Sverige, att det sydsvenska kornet skulle få exporteras? Och om licens en gång är beviljad av Kungl. Maj:t, är den oåterkallelig under alla omständigheter?

Denna framställning blev på begäran bordlagd.

§ 13.

Interpellation.

Herr talmannen gav vidare på begäran ordet till

Herr Thorsson, och yttrade denne: Herr talman! Redan vid remissdebatten fäste jag uppmärksamhet på den inom landet någånade uppskruvningen av priset å diverse grynsorter samt betonade vikten av, att statsmakterna genom ett kraftigt ingripande förhindrade denna osunda företeelse. Statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet lämnade då dessa erinringar utan avsende, och några synliga åtgärder i syfte att på detta område ingripa prisreglerande ha icke sedan vidtagits. För varje dag som går tillskapas härigenom ett olidligt system, varigenom stora massor av folket skoningslöst utlämnas som offer för det mest hänsynslösa jobberi. Som några belysande exempel bland många sådana anföras här nedan några meddelanden hämtade ur dagspressen.

Uti Dagens Nyheter för den 30 januari 1917 finnes infört ett meddelande från en person, som angives vara hemmastadd uti spannmåls- och grynaffärer, vari »det framhålles, att medan priset på risgryn för någon månad sedan stod mellan 40 och 50 öre pr kg., avslutades för några veckor sedan stora partier till 60 öre. Samma

partier ha sedermera av en del partihandlare uppjobbats till cirka 1 kr., utan att ett enda kilo under tiden släppts ut i öppna marknaden, d. v. s. kommit konsumenterna till godo. Dessa partier borde ögonblickligen — anser tidningens sagesman — beslagtagas och försäljas genom den lojala handeln till ett rimligt pris, så att de som köpt varan i jobbarsyfte icke få anledning rösa marknaden.

Å svenskt vete och korn råder, som känt är, maximipris. Månagryn av svenskt vete torde ställa sig i cirka 35 öre pr kg. För sådana gryn begäres nu av engrossister upp till 95 öre (i minut är priset avsevärt billigare ännu). Korngryn torde kosta cirka 30 öre i tillverkning, dagspris i parti 65 öre, o. s. v. o. s. v. Det är väl orätt, att t. ex. lantmannen skall nödgas återköpa dessa artiklar, till vilka han lämnat råvara efter maximipris, sedan jobbare drivit upp priset till två- å tredubbla värdet. Om det sättes maximipris på råvara, så borde maximipris å den bearbetade produkten vara en given följd.

Samma förhållande gäller s. k. klämd havre. Hel havre torde för närvarande knappast stå att uppbringa. Orsaken är icke vacker, men från 'affärssynpunkt' förklarlig.»

Att nu berörda spekulationer inom partihandeln omedelbart skola inverka på minuthandelspriserna, är ju helt naturligt och bestyrkes också av följande meddelande infört uti Socialdemokraten för den 30 januari 1917, varur framgår, att specerihandlarna i Örebro genom sin förening ansett sig böra till stadens livsmedelsnämnd meddela, att de sett sig nödsakade höja priserna å nedannämnda varor sålunda: »korngryn från nuvarande 44 öre till 60 öre pr kg., kornflingor från 50 till 60, risgryn från 57 till 70, potatismjöl från 70 till 90, manngryn från 70 till 80 öre pr kg.; ärter från 45 till 55 öre per liter samt fotogén från 30 till 32 öre pr liter, allt dock endast preliminära priser, enär ytterligare prisstegringar vore att förvänta.

Såsom anledning till denna prispörföring å ifrågavarande för folknäringen så oundgängliga levnadsförmödenheter anförde föreningen, att engrossisterna redan verkställt motsvarande höjning å samma varor. Föreningen var dock av den bestämda övertygelsen, att någon egentlig brist, åtminstone vad korn, risgryn och ärter beträffar, som kunnat motivera en sådan uppskruvning, icke förelåg, utan funnes lagrade på några enstaka händer i landet, och att den våldsamma fördyringen hade sin egentliga orsak i jobberi med dessa varor. För sin del hemställde därför föreningen om åtgärder mot sådant jobberi samt att nämnden måtte därom tillskriva livsmedelskommissionen.

Livsmedelsnämnden, som behandlat frågan, framhåller, »att det är med förtrytelse man måste konstatera det ännu ostävjade jobberiets hänsynslösa och samhällsfarliga inflytande på livsmedelsmarknaden. Och man har svårt, säger nämnden vidare, att värja sig från tanken, vad alla anstalter för dyrtidens lindrande skola tjäna till, då vinsten ändock orättmätigt hamnar i jobbares och samvetslösa affärsmäns fickor. Slutligen ansåg nämnden det vara nödvändigt, att livsmedelskommissionen vidtog skyndsamma och effektiva åtgärder för motande av ytterligare prisuppskruvningar å dessa livsmedel.»

Interpellation.
(Forts.)

Interpellation.

(Forts.)

Den plötsligt påkomna spekulationen uti risgryn har föranlett en förfrågan hos flera av landets större affärsmän angående tillgången av denna vara. Presscentralen har därom publicerat följande meddelande från sin korrespondent i Malmö: »Med anledning av de uppjobbade priserna på risgryn har förfrågan gjorts hos olika risfirmor i Malmö, huruvida de höga priserna kunde bero av mindre tillgång på varan. Grynbolaget meddelar, att någon brist på risgryn icke är att befara och allmänheten bör för den skull icke arbeta jobbarna i händerna genom att onödigt uttömma marknaden genom uppläggande av alltför stora lager. Trots de stegrade beställningarna ligger bolaget inne med så stort lager, att det anser sig gott kunna fylla marknaden. Och dessutom har man inköpt ris av den nya skörden och försäkrat sig om tonnage i sådan utsträckning, att alla behov torde kunna fyllas.

Kooperativa förbundets partiaffär i Malmö har hittills kunnat effektuera alla order från sina kunder, de kooperativa affärerna. Man är förvissad om att dessa, såvida icke en onaturlig och onödig rusning kommer till stånd, få sina behov fyllda tills den nya skörden kommer i marknaden.»

Av ovanstående framgår oförtydligt, att de enormt höga priserna å vissa angivna varor mera äro framtvingade av jobberi än av verklig brist å desamma. Alla dessa varuomflyttningar från den ena engrosaffären till den andra varken öka eller minska mängden av födoämnen med ett enda kilogram. Däremot pressas priset å varan i höjden för varje gång denna byter ägare, och särskilt under nu rådande förhållanden nöja sig vederbörande icke med rimliga provisioner.

Såsom anförts uti Dagens Nyheter finnes havre ej att uppbringa; anledningen är ej brist, utan får väl närmast tillskrivas den omständigheten, att maximipris är åsatt *hel* havre, medan däremot *krossad* eller *knäckt* sådan jämte *havregryn* äro lämnade fria i marknaden. Såsom ett oundgängligt komplement till maximipris å själva råvarorna måste krävas maximipris å de produkter, som därav tillverkas, uti detta fall å *gryn* och *knäckt* havre. Denna prisreglering måste åtföljas av inventering av tillgångar samt tvångsuttagning i syfte att mera rättvist fördela vad som finnes att tillgå.

Ett annat varuslag, som varit föremål för den mest hänsynslösa spekulaton, är kaffe. Det är ej många dagar mellan meddelanden om stegringar uti salupriset härå. Uti dagens tidningar är infört följande talande bevis:

»Kaffepriset ånyo höjt.

Malmö tisdag. (St. T.)

Priset på råkaffe, som för c:a 14 dagar sedan kunde köpas för 3: 05 kr. pr kg., har sedan dess höjts, så att det f. n. är uppe i ett pris av 3: 60 pr kg. Rosterierna ha från och med i dag höjt priset på malet kaffe med 50 öre pr kg. *Billigaste rostat och malet kaffe kostar nu 4: 75 pr kg.»*

Emot så omotiverade prisuppskrivningar verkar inget annat än *maximipris i förening med beslag*. Interpellation.
(Forts.)

Innan regeringen kan lämna riksdag och landets befolkning upplysning om vår spannmålstillgång, meddelar pressen, att export av betydliga mängder kornflingor pågår. I aftontidningen för den 29 dennes finnes följande infört: »Stora partier kornflingor exporterade. 200,000 kg. inlastade i Malmö på ångaren Helfrid Bismarck. — Från vår korrespondent. — Malmö, 29 jan. I härvarande hamn har i dag inlastats 200,000 kg. kornflingor på ångaren Helfrid Bismarck för vidare destination till Hamburg.

I Malmö har under den senaste tiden icke stått att köpa kornflingor, vilken vara under nu rådande brist på havregryn varit ett eftersökt näringsmedel.

Det är icke obekant, att man enträget vädjat till pressen att ingenting yppa om vår exporthandel under nu rådande förhållanden. Men när man nu får bestyrkt, att just när landets befolkning ställts på indragningsstat till den grad, att stora folklager direkt hotas av svält, emedan det råder brist på brödsäd, då kan man inte längre dölja sin förvåning över att tillåtelse fortfarande lämnas för utförsel av stora partier rena spannmålsprodukter. Man måste ovillkorligen fråga sig, vad det är för slags kompensationshandel som härmed bedrives. Vad är det för varor vi få i gengäld för detta skattande av våra egna ytterst knappa tillgångar av livsmedel? Vem skall ha dem? Det måste frågas, till dess man får ett svar. Ty man måste få veta, vilka behov som tränga på så hårt, att deras tillgodoseende väger upp vådan av, att folket utlämnas åt hungersnöd därför att förråden tömmas. Och svaret måste krävas desto bestämdare, som utförseln gäller icke blott de mängder, som omtalas i telegrammet här ovan. Enligt pålitliga uppgifter ha flera laster kornflingor tidigare avgått till Tyskland. Vad är meningen? Det svältande folket väntar på svar.»

Vidare kommentarer till detta förfarande äro överflödiga.

I förening med införande av brödransoneringen har regeringen fastställt priset å mjöl så högt, att härigenom månget fattigt hem uteslutits från möjligheten att anskaffa denna vara ens uti den utsträckning, som brödkorten medgiva. Denna åtgärd har framkallat bekymmer uti ett betydligt antal svenska hem. Från en socken i Skåne skriver en ledamot av socknens livsmedelsnämnd följande:

»Det här går inte i längden med en sådan ordning med mjölpriserna. Det är ju nu så gott som endast den allra fattigaste delen av folket, som *måste* köpa mjöl eller bröd, alla de, som *ej haft råd* att skaffa sig förråd. En kvarnägare här, som fått rätt att uppköpa, förmala och försälja mot parti- eller brödkort av statens spannmål, har i dag förklarat, att han skall till brödbyrån redovisa skillnaden mellan inkönspriset å rågen kronor 23: — plus mallön 1 kr. och 30 öre pr 100 kilogram, sålunda 6 kronor pr 100 kilo, och för det mjöl, som han säljer i minut mot brödkort, ytterligare 4 öre pr kilogram.»

Det synes mig vara synnerligen hårt, att de fattigaste på detta

Interpellation. sätt skola tvingas att betala huvudparten av det belopp staten anser sig behöva för att täcka sina utlägg, och ifrågasätter jag om det ej kunde ordnas så, att kommunernas livsmedelsnämnder erhålla rätt att inköpa av den staten tillhöriga spannmålen samt få rätt att låta förmåla och utminutera mjölet till de mindre bemedlade inom socknen, allt till självkostnadspris samt med redovisningsskyldighet av de mot mjölleveransen svarande brödkortskupongerna.

På grund av vad sålunda anförts, hemställes vördsamt om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framställa följande spörsmål:

1. Ämnar herr statsrådet, till förhindrande av obehörig spekulation och i syfte att till fastställda maximipriser utföra havre i marknaden, medverka till beslagläggande av i riket befintlig havre?

2. Ämnar herr statsrådet, till förekommande av nu pågående jobberi, gå i författning om att införa maximipris i förening med beslagläggande av kornflingor, korngryn, risgryn, mannagryn, havregryn, »krossad» eller »knäckt» havre samt kaffe?

3. Kan det förväntas, att herr statsrådet vill medverka till att ytterligare export av kornflingor förhindras?

4. Är herr statsrådet villig att medverka till, att de lokala livsmedelsnämnderna medgivas rätt att av staten inköpa och till självkostnadspris till mindre bemedlade försälja mjöl mot redovisning av brödkuponger?

Jämväl herr Thorssons ifrågavarande framställning bordlades.

§ 14.

Avgåvos följande nya motioner, nämligen av:

herr *Erikson* i Uppsala *m. fl.*, nr 268, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående upphävande av den med de teologiska professurerna förenade prebendeinstitutionen;

herr *Jeansson* i Kalmar, nr 269, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förbättring av fyrbelysningen vid Kalmarsunds djupränna;

herrar *Bengtsson* i Norup och *Hellberg* i Lycksele, nr 270, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förflyttning och utvidgning av tandläkareinstitutet;

herr *Lindhagen m. fl.*, nr 271, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 22, med förslag till lag om expropriation m. m.;

herrar *Lübeck* och *von Hofsten*, nr 272, i anledning av samma proposition; samt

herr *Linders*, nr 273, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 34, angående understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter.

Nämnda motioner bordlades på begäran.

§ 15.

Anmälades och godkändes bankouts-kottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 12, till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

§ 16.

Justerades protokollsutdrag.

§ 17.

Till bordläggning anmälades:

statsutskottets memorial, nr 9, med anledning av remiss från andra kammaren av en utav herr A. Törnkvist väckt motion;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta om vissa postavgifter; och

nr 2, i anledning av väckt motion om ändring i 23 § förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering; samt

bankouts-kottets memorial, nr 2, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankouts-kottet avlämnade berättelse.

§ 18.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr	<i>Olofsson</i> i Digernäs	under 4 dagar fr. o. m. den	2 febr.,	
»	<i>Carlson</i> i Herrlunga	» 10	»	» 1 »
»	<i>Isaksson</i>	» 8	»	» 3 »
»	<i>Törnkvist</i>	» 9	»	» 2 »
»	<i>Edbom</i>	» 8	»	» 2 »
»	<i>Bengtsson</i> i Norup	» 3	»	» 1 »
»	<i>Schotte</i>	» 6	»	» 6 »
»	<i>Andersson</i> i Grimbo	» 5	»	» 1 »
»	<i>Andersson</i> i Milsmaden	» 5	»	» 3 »
»	<i>Persson</i> i Tofta	» 8	»	» 2 » och
»	<i>Ingvarson</i>	» 3	»	» 1 » .

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 4,7 e. m.

In fidem
Per Cronvall.